

Lauku atbalsta dienesta paziņojums

Lauku atbalsta dienests (LAD) izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanu Eiropas Savienības Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) un Rīcības programmas (RP) šādiem pasākumiem:

- „Jaunu noieta tirgu sekmēšana un reklāmas kampaņas”;
- „Sociāli ekonomiskie pasākumi”;
- „Zveja iekšējos ūdeņos”,

kuros vispārīgie pieteikšanās nosacījumi noteikti 2009. gada 14. jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr. 783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai”.

☑ „Jaunu noieta tirgu sekmēšana un reklāmas kampaņas” – saskaņā ar 2008. gada 13. oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 846 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai pasākumam „Jaunu noieta tirgu sekmēšana un reklāmas kampaņas””.

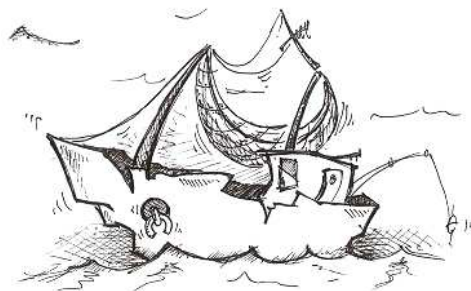
Piektās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks 2012. gadā no 27. februāra līdz 15. decembrim. Pieejamais publiskais finansējums ir Ls 450 000.

Kārtā iesniegto projektu īstenošanas beigu datums ir viena gada laikā no LAD lēmuma par projekta apstiprināšanu stāšanās spēkā.

Projektu iesniegumi jāiesniedz LAD centrālajā aparātā Rīgā, Republikas laukumā 2, 308. kabinetā.

☑ „Sociāli ekonomiskie pasākumi” (aktivitātei – kompensācijas izmaksa zvejas kuģu apkalpes locekļiem (zvejniekiem) pēc pilnīgas zvejas darbību pārtraukšanas) – saskaņā 2008. gada 7. jūlija MK noteikumiem Nr. 514 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība kompensāciju maksājumu veidā zivsaimniecības attīstības pasākumam „Sociāli ekonomiskie pasākumi””.

Sestās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks 2012. gadā no 27. februāra līdz 15. decembrim. Pieejamais publiskais finansējums ir Ls 640 300.

Kārtā iesniegto projektu īstenošanas beigu datums ir viena gada laikā no Lauku atbalsta dienesta lēmuma par projekta apstiprināšanu stāšanās spēkā. Projekta iesniegumi jāiesniedz LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs pēc projekta īstenošanas adreses.

☑ „Zveja iekšējos ūdeņos” – saskaņā ar 2008. gada 11. novembra MK noteikumiem Nr. 828 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu zivsaimniecības attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Zveja iekšējos ūdeņos””.

Piektās kārtas projektu iesniegumu pieņemšana notiks 2012. gadā no 27. februāra līdz 15. decembrim. Pieejamais publiskais finansējums ir Ls 100 000.

Kārtā iesniegto projektu īstenošanas beigu datums ir divi gadi no Lauku atbalsta dienesta lēmuma par projekta apstiprināšanu stāšanās spēkā.

Projekta iesniegumi jāiesniedz LAD reģionālajās lauksaimniecības pārvaldēs pēc projekta īstenošanas adreses.

☞ Minēto pasākumu projekta iesnieguma veidlapas un metodiskie norādījumi to aizpildīšanai ir atrodamī LAD mājaslapā www.lad.gov.lv.

Sagatavots pēc LAD informācijas

Nosaka rūpnieciskās zvejas limitus

2012. gada 3. februārī stājās spēkā grozījumi MK 2009. gada 30. novembra noteikumos Nr. 1375 „Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību piekrastes ūdeņos”.

Noteikumos atbilstoši Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” atzinumam izdarītas izmaiņas rūpnieciskās zvejas limitos. Izmaiņas noteikumos arī paredz, ka, iedalot tīklu limitu, saskaņā ar šo noteikumu 2. pielikumu uz katru pašvaldības piekrastei noteikto tīklu limita skaita vienību var iedalīt vienu

50-100 m garu zivju vai reņģu tīkla limitu vai divus līdz 50 m garus zivju vai reņģu tīklu limitus. Līdz 50 m gara tīkla limits ir iedalāms izmantošanai tikai pašpatēriņa zvejā. Paredzams, ka izmaiņas noteikumos nodrošinās piekļuvi zivju resursiem lielākam skaitam pašpatēriņa zvejnieku.

Lai nodrošinātu zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu un nozares ilgtermiņa dzīvotspēju, izmaiņas noteikumos paredz, ka pašvaldība nedrīkst pārdalīt citiem zvejas tiesību nomniekiem to zvejas rīku

limitu, kas bija iedalīts zvejas tiesību nomniekam, kurš nodevis sadalīšanai pēdējo viņa īpašumā esošo zvejas kuģi.

Šī gada 3. februārī stājās spēkā arī grozījumi MK 2007. gada 2. maija noteikumos Nr. 296 „Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos”, paredzot, ka, veicot zveju komerciālos nolūkos, atļauts izmantot tikai tīklus garākus par 50-100 m, bet, veicot pašpatēriņa zveju, pieļaujams izmantot arī tīklus ar garumu līdz 50 metriem.

Savukārt izmaiņas 2009. gada 11. augusta noteikumos Nr. 918 „Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību” (arī stājās spēkā 3. februārī), paredz, ka tiek noteikta atbilstoša maksa par zivju tīklu garumā līdz 50 m Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē.

Sagatavots pēc **ZM informācijas**

Šogad turpinās zivju resursu papildināšanu Latvijas upēs

Zemkopības ministrija (ZM) informē, ka saskaņā ar Zivju resursu mākslīgās atražošanas rīcības plānu 2011. – 2013. gadam, šogad paredzēts turpināt Latvijā zivju resursu mākslīgās atražošanas pasākumus.

Šogad par valsts budžeta līdzekļiem Gaujas, Ventas un mazo upju baseinos kopumā plānots ielaist 5,5 miljonus zivju (laša, taimiņa, līdakas, nēga, straute foreles, vēdzeles, sīgas un zandarta) kāpuru, mazuļu un smoltu, ko veiks Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta „BIOR” (BIOR) zivju audzētavas.

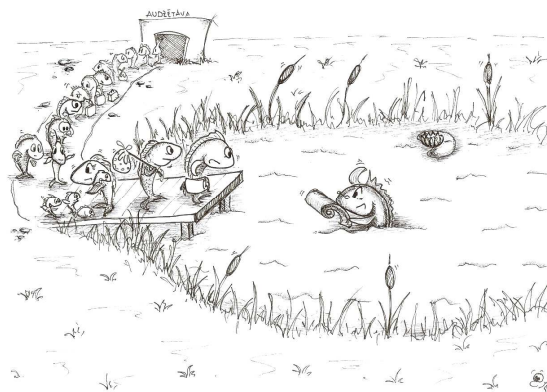
Tāpat Lauku atbalsta dienests (LAD) ir izsludinājis pieteikšanos projektiem Zivju fonda pasākumā „Zivju resursu pavairošana un atražošana publiskajās ūdenstilpēs un ūdenstilpēs, kurās zvejas tiesības pieder valstij, kā arī citās ūdenstilpēs, kas ir valsts vai pašvaldību īpašumā” ar kopējo pieejamo atbalsta apmēru 75 000 latī. Projektu iesniegumus LAD var iesniegt līdz 2012. gada 16. martam. Plānots, ka šie atbalsta līdzekļi nodrošinās būtisku papildus ieguldījumu zivju resursu stāvokļa uzlabošanai Latvijas publiskajās ūdenstilpēs. Ņemot vērā 2011. gadā Zivju fonda piešķirto atbalstu 60 178,86 latu apmērā šim pasākumam, tika nodrošināta iespēja ar atbalstītajiem projektiem papildināt publiski pieejamās ūdenstilpes par 1,47 miljoniem zivju (alatas, līdakas, plauža un zandarta) kāpuru un mazuļu, tostarp 2 000 platspīļu vēža mazuļu.

Savukārt atbilstoši MK noteikumiem „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” un pamatojoties uz Valsts vides dienesta lēmumu, Daugavas

HES kaskādes radīto zivsaimniecisko zaudējumu kompensācijai Daugavas un Lielupes baseina publiskajās ūdenstilpēs paredzēts ielaist kopumā 6,37 miljonus zivju (laša, taimiņa, zandarta, vimbas, līdakas, sīgas un nēga) kāpuru, mazuļu un smoltu. Finansējumu šim zivju krājumu atjaunošanas pasākumam nodrošina a/s „Latvenergo”, lai kompensētu ikgadējo zivju resursiem nodarīto zaudējumu.

Plašāka informācija par šogad plānoto zivju mazuļu ielaišanu dabiskajās ūdenstilpēs, kuru atražošanu nodrošina BIOR zivju audzētavas, pieejama ZM mājas lapā: [<http://www.zm.gov.lv/index.php?sadala=1728&id=13478>]. Savukārt informācija par 2011. gadā veiktajām zivju mazuļu ielaišanām publiskajās ūdenstilpēs, kas nodrošinātas, izmantojot valsts budžeta, tostarp Zivju fonda, a/s „Latvenergo” un privātos finanšu līdzekļus, pieejama ZM mājaslapā: [<http://www.zm.gov.lv/?sadala=1728>].

ZM informācija

Zivsaimniecības sadarbības tīkla darbība 2011. un 2012. gadā

Ūdens Pūķa gads ir klāt, un jācer, ka visam, kas kaut nedaudz saistīts ar ūdeni, šajā gadā īpaši veiksies, tajā skaitā arī zivsaimniecības nozarei.

Līdzīgi kā katru gadu, arī šogad Zivsaimniecības sadarbības tīkls ir izstrādājis darbības plānu 2012. gada pasākumiem un pielicis punktu tiem darbiem, kas bija uzsākti 2011. gadā.

Pagājušā gada laikā Zivsaimniecības sadarbības tīkla ietvaros tika noorganizēti 35 semināri visā Latvijas

teritorijā, divas akvakultūras programmas mācības zivsaimniekiem un trīs mācību grupas vietējām rīcības grupām, kā arī 28 mācību un pieredzes apmaiņas braucieni Latvijā (piedalījās 802 dalībnieki); apmeklētas arī ārvalstīs – noorganizēti trīs mācību un pieredzes apmaiņas braucieni uz Vāciju, Poliju un Igauniju (piedalījās 90 dalībnieki).

Aizvadītā gada laikā tika izdoti seši informatīvie izdevumi „Zivju Lapa”, noorganizētas divas konferences,

ieviesti demonstrējumi divās akvakultūras saimniecībās un latviešu valodā izdota grāmata par recirkulācijas sistēmām akvakultūrā. Kopumā 2011. gads pavadīts sekmīgi – paplašināts sadarbības partneru loks, arvien vairāk cilvēku iesaistās pasākumos un dara zināmas savas vēlmes un vajadzības, kuras kopīgiem spēkiem varam īstenot.

Balstoties uz pasākumu dalībnieku un nozares pārstāvju vēlmēm un ieteikumiem, tika veidots arī 2012. gada darba plāns, kurā ir paredzēts turpināt jau līdzšinējos pasākumus, kā arī iekļautas jaunas ieceres. Tāpat kā 2011. gadā, arī 2012. gadā visā Latvijas teritorijā ikvienam interesentam būs iespēja apmeklēt seminārus, tiks organizēti pieredzes apmaiņas braucieni Latvijā, katrā Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra reģionālajā nodaļā. Interesenti par plānotajiem pasākumiem var uzzināt tuvākajās nodaļās. Tiek plānoti arī trīs mācību un pieredzes apmaiņas braucieni uz ārzemēm.

Šajā gadā turpināsim izdod arī informatīvo izdevumu „Zivju Lapa” un, tāpat kā pagājušajā gadā, tiek plānotas divas zivsaimniecības konferences, viena no tām jau tika organizēta kopā ar biedrību „Liepājas rajona partnerība”.

Pagājušajā gadā tika atzinīgi novērtēts grāmatas tulkojums par recirkulācijas sistēmām akvakultūrā, šogad tiks latviskota grāmata par karpu polikultūru.

Šī gada darba plāns ir papildināts arī ar jauniem pasākumiem, kas būs izaicinājums ne tikai pasākumu dalībniekiem, bet arī to organizatoriem. Par *pilotteritoriju* izvēloties Pāvilostu, tiks īstenots jauns pasākums – atbalsts jauniešiem zvejniecības tradīciju apguves un uzņēmējdarbības veikšanai. Pasākumā tiek aicināti piedalīties jaunieši, kuriem ir interese apgūt zvejnieku prasmes, iemācīties lāpīt tīklus, apgūt

tauvu spleisēšanu, Morzes kodu, kulinārijas tradīcijas, kā arī padziļināt zināšanas par ekonomiku, uzņēmējdarbību un finansējuma piesaisti savām projektu idejām.

Informācijas un izglītības nolūkiem tiks sagatavoti un iespiesti plakāti „Latvijas zivis”, kas informēs par saldūdens, jūras un ceļotājzivju sugām.

Lai attīstītu piekrastes teritoriju ekonomisko aktivitāti, tiks veicināta desmit attīstības plānu izstrāde piekrastes rūpnieciskās zvejas tiesību nomniekiem, nodrošināts konsultatīvs atbalsts attīstības plāna izstrādē un saimniecības attīstības mērķu noteikšanā.

Cīņai pret roņu nodarītajiem postījumiem tiks veikts demonstrējums par roņu drošu murdu izmantošanu piekrastes zvejā. Tā laikā tiks veikta lomu uzskaitē parastajā murdā un roņu drošajā murdā, lai vēlāk varētu salīdzināt noķerto zivju svaru, bojāto zivju daudzumu un izdarīt secinājums par to, vai roņu drošais murds nes savu ieguldījumu loma pasargāšanai.

Vairāk informācijas par pasākumu norisi var iegūt:

mājaslapā www.zivjutikls.lv;

tuvākajā LLKC reģionālā nodaļā;

- sazinoties ar lauku attīstības speciālistu, kura tālruņa numuru vai biroja adresi var uzzināt mājaslapā <http://www.laukutikls.lv/kontakti>;
- sazinoties ar Zivsaimniecības sadarbības tīkla pārstāvjiem, rakstot e-pastu zivjutikls@llkc.lv vai zvanot + 371 63050227.

Piedalīties Zivsaimniecības sadarbības tīkla pasākumos tiek aicināts ikviens interesents visā Latvijā. Uz tikšanos šogad!

Sagatavoja Zivsaimniecības sadarbības tīkla projektu vadītāja **Gunta Švarce**

Projekti zivsaimniecībai nozīmīgu teritoriju atbalstam biedrībā „No Salacas līdz Rūjai”

Biedrības „No Salacas līdz Rūjai” mērķis ir piesaistīt finansējumu lauku un zivsaimniecībai nozīmīgu teritoriju attīstībai. Šī nevalstiskā organizācija apvieno Kocēnu, Burtnieku, Mazsalacas, Rūjienas, Naukšēnu un Valkas (Kārķu pagasts) novadu teritorijas, ieskaitot arī Mazsalacas un Rūjienas pilsētas.

Biedrības darbības uzdevums 2010.-2011. gadā bija veicināt teritorijas iedzīvotāju iniciatīvu dažādu projektu izstrādē, atrodot tiem finansējumu Eiropas Savienības LEADER aktivitāšu nodrošināšanai paredzēto līdzekļu ietvaros. Biedrības izstrādātā teritorijas attīstības Stratēģija paredz lauku un ar zivsaimniecību saistītu teritoriju labiekārtošanu un uzņēmējdarbības veicināšanu, kas nosaka arī iesniegto projektu mērķus un rīcības.

Zivsaimniecības teritoriju attīstībai biedrība „No Salacas līdz Rūjai” no Eiropas Zivsaimniecības fonda līdz 2013. gadam kopumā saņems 205 510 latu. Jau 2010. gadā izsludinātajā pirmajā konkursu kārtā tika

iesniegti seši projekti, kuru kopējais pieprasītais finansējums bija 102 750 latu, bet otrajā konkursa kārtā, kas noslēdzās pagājušā gada 27. aprīlī, tika iesniegti 14 projekti, kuru finansēšanai pieprasīti 177 359 lati.

Kocēnu novads. Projektu konkursā izsludinātajā rīcībā „Ar zivsaimniecību un tūrismu saistītās maza mēroga infrastruktūras un pakalpojumu attīstība” 2010. gadā tika iesniegts biedrības „Mujānu izglītības biedrība” projekts, kura mērķis ir Mujānu ezera teritorijas pielāgošana tūrisma vajadzībām, apkārtnes labiekārtošana un slūžu nostiprināšana. Projekts saņēma 11 070 latu lielu finansējumu no Zivsaimniecības fonda. Bet 2011. gadā biedrības „No Salacas līdz Rūjai” projektu vērtēšanas komisija atbalstīja projektu, ko iesniedza biedrība „Rubenes Anši”. Tā mērķis ir sekmēt zivsaimniecības potenciāla attīstību Rubenes Anšu ūdenskrātuvēs. Īstenojot šo projektu, tiks nodrošināta zivju resursu saudzīga izmantošana un uzlaboti tūrisma pakalpojumi. Pieprasītais finansējums ir 12 173 lati.

Burtnieku novads. „Burtnieku makšķerēšanas un tūrisma skola” 2010. gadā iesniedza projektu ar mērķi nodrošināt jauniešu apmācību makšķerēšanas prasmes, popularizējot šo nodarbi kā veselīgu un interesantu brīvā laika pavadīšanas iespēju. Par projekta finansēšanai piešķirtajiem līdzekļiem – 10 656 latiem – tika iegādātas laivas un laivu motori, pontons-laivu piestātne, glābšanas vestes, divas mobilās tualetes. Aizvadītajā gadā projektu iesniedza Burtnieku novada dome – finansējums 1200 latu apmērā prasīts Ezera ielas posma labiekārtošanai ciemata teritorijā. Savukārt biedrība „Gaujas krāči” iesniedza ļoti kvalitatīvi sagatavotu projektu, kas konkursā ieguva visaugstāko novērtējumu – 19,57 punktus no iespējamajiem 22. Projekta mērķis ir atpūtas bāzes „Krāči” rekonstrukcija, kam pieprasīts finansējums 18 000 latu apmērā. Biedrība „Burtnieku kultūrvidē” iesniedza projektu, kurā paredz ezera pludmales sakārtošanu, prasot šim nolūkam 13 971 latu. Uzņēmējdarbības atbalstam tika iesniegts projekts no IK „Lidaciņas laivās”, kas ES atbalsta finansējumu 60% apmērā no projekta vērtības – 10 400 latu – lieto turisma laivu iegādei.

Nauksēnu novads. Biedrība „Rūjienas mežu īpašnieku biedrība” iesniedza projektu, kura mērķis ir teritorijas labiekārtošana un ūdenskrātuves rekonstrukcija Eriņu muižas teritorijā. Atbalstu 17 577 latu apmērā biedrība izlietos arī šī topošā tūrisma objekta piemērošanai cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Tiks izbūvētas īpaši aprīkotas makšķerēšanas vietas.

Mazsalacas novads. 2010. gadā no novada teritorijas saņēmām trīs projektus. Mazsalacas novada pašvaldība iesniedza projektu par centra laukuma labiekārtošanu, izlietojot šim nolūkam finansējumu 8670 latu apjomā, pagājušogad notika Parka ielas sakārtošana par 1605 latiem. Biedrība „Mednieku un makšķernieku klubs „Rūja”” 2010. gadā saņēma finansējumu laivas un tās piekaves iegādei, kā arī skatu torņa izbūvei – 4587 latus. Biedrība „Valnis Valdorfs” labiekārto diķu kaskādi Skaņkalnes pagasta „Ūcos”, prasot šī darba veikšanai 12 562 latus, bet biedrība „Sēļu zemei” labiekārto Sēļu diķi, izbūvējot namiņu teritorijas sargam. Projekta īstenošanai pieprasīti 17 393 lati. Mazsalacas novadā pozitīvi novērtēti arī uzņēmējdarbības projekti – zivju diķu iekārtošana un makšķerēšanas vietu izveide, kam pieprasīts finansējums 12 000 latu apmērā.

Pagājušajā gadā īpašu uzmanību ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās izpelnījās biedrības „Burtnieku makšķerēšanas un tūrisma skola” projekts „Biedrības „Burtnieku makšķerēšanas un tūrisma skola” pakalpojumu attīstība zivsaimniecībai un tūrismam”, kura mērķis bija veicināt maza mēroga infrastruktūras un ar zivsaimniecību saistītās infrastruktūras kvalitātes uzlabošanu un attīstīšanu, nodrošinot apmācības makšķerēšanā un tūrismā, organizējot dažādas sporta aktivitātes, tādējādi dažādojot nodarbošanās iespējas zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās un uzlabojot teritorijas pievilcību. Ar šī projekta ieviešanu tika atdzīvīnāta teritorija ekonomiski neaktīvā vietā, piesaistot tūristus un atpūtniekus, kā arī nodrošinot jauniešiem apmācības makšķerēšanā, izmantojot drošu, kvalitatīvu inventāru un par lektoriem pieaicinot čempionus makšķerēšanā un sabiedrībā pazīstamus cilvēkus, vides televīzijas raidījumu vadītājus. Projekta īstenošanas rezultātā tika iegādāts inventārs makšķerēšanas un tūrisma skolai apmācību nodrošināšanai un pasākumu organizēšanai, par ko gan paši biedrības pārstāvji, gan pasākumu dalībnieki ir gandarīti.

Sagatavoja biedrības „No Salacas līdz Rūjai”
koordinators **Ojārs Beķeris**

Kuivižos top 120 m gara zvejas piestātne

Sperts kārtējais solis Kuivižu ostas teritorijas attīstībā – top 120 m gara zvejas piestātne. Salacgrīvas ostas pārvaldnieks Ivo Īstenais, kura pārraudzībā ir arī Kuivižu osta, atceras, ka laiks no idejas rašanās līdz šim brīdim, kad viss notiek, nebija garš. - *Toties tas bija ļoti saspringts, - viņš secina. Auseklī jau raksti-*

jām par ostas pārvaldes un Salacgrīvas pašvaldības vēlmi turpināt attīstīt Kuivižu ostu. Uz to rosināja arī piekastes zvejnieki.

2010. gada decembrī ostas pārvalde iesniedza projektu Lauku atbalsta dienestā (LAD), un 2011. gada pirmā pusē pagāja tā lietderības

- Piestātne būs paliekoša vērtība, ko neviens prom neaiznesīs, lai kādi laiki nāks, - izrādot topošo piestātņi Kuivižu ostā, teic Salacgrīvas ostas pārvaldnieks Ivo Īstenais.

pierādīšanā. - *Saņēmām Zemkopības ministrijas atbildi, ka projekts ir pārāk liels, - sak, ko jūs tai mazajā miestīņā ar kaut ko tādu iesāksiet. Tiesa, mūsu ieceres ir ambiciozas, aptuveni 3 miljonu latu vērtas, - atzīst ostas pārvaldnieks. Salacgrīvieši nav likušies mierā - bija sarunas LAD, uzrunāts arī zemkopības ministrs Jānis Dūkļavs, līdz nonākts līdz kopsaucējam - sākt projektu īstenot pa daļām. - iespējams, ja naudas tai maisā pietiktu, mēs dabūtu atbalstu visam iecerētajam. Bet arī tagad no sava projekta, kas tika atzīts par labu, atkāpušies neesam, vien sadalījuši to kārtās, - stāsta I. Īstenais.*

Patlaban, var teikt, jau tapusi 1. kārtā iecerētā 120 m garā zvejas laivām domātā piestātne. Tiesa, Kuivižos zvejas laivu piestātnes jau ir. Dažas ir privātās. I. Īstenais uzskata, ka svešs ostā ienācējs to privāto ij nesameklēs, lai dabūtu atļauju piestāt, bet kāds arī saņems atteikumu. Labajā pusē gan salīdzinoši nesen uzbūvēta jauna - pašvaldībai piederoša, bet tā ir tik augsta, ka no zvejas laivas jākāpj augšā pa trepēm. Nule būvētās augstums būs vien 1,20 m. Sarunbiedrs lēš, ka jūlijā ikviens laivas īpašnieks Kuivižu ostā piestāt pie jaunās piestātnes varēs bez jebkādam galvassāpēm. Piestātne būs izgaismota un vairāk nekā pushektāru lielā teritorija ierobežota, tiks uzstādīta videonovērošana, tāpat izbūvēs lietusūdens novadīšanas sistēmu, kā arī pievedceļu no Tallinas šosejas. Kopā šī projekta kārtā izmaksās 1,7 miljonus latu, ostas pārvaldes daļa - 10%. Projektā tapušais būs pārvaldes īpašums. Līguma nosacījumi pagēr, ka piestātnei jābūt publiski pieejamai ikvienam un turpmākos 5 gadus izmantojamai bez maksas. Par elektrību, ūdeni gan būs jāmaksā.

Ieceru īstenošanai, protams, ņemts kredīts. I. Īstenais atklāj, ka uzrunātas 5 bankas, no tām 3 bijušas ieinteresētas sadarbībai. - *Tas ir Eiropas finansēts projekts, tā tad skaidrs, ka nauda būs. Bez tam arī ostas pārvalde ir tam stabils garants. Tomēr negribu teikt, ka aizdevums nāca viegli. Sarunas bija nopietnas, un ne tikai ar mums, bet arī būvniekiem. Iepirkumā izraudzīta firma «BGS», kam ir liela pieredze Eiropas finansētu projektu*

īstenošanā. Nodrošinājumam iekļājām vairākus pašvaldībai piederošus zemes gabalus ostas teritorijā plus vēl piestātņi Salacgrīvā, - stāsta ostas pārvaldnieks. Izraudzīta DNB banka, kur pārvaldei jau ir viens prāvs aizņēmums. Kredīta atdošanas termiņš - šī gada beigās. Pirmā kārtā sadalīta vēl 3 etapos, lai solītos Eiropas līdzekļus atgūtu pa daļām. Līdz pērnajam decembrim jau pabeigta rievsienu un enkursienu iedzišana jaunajai piestātnei, tas bija materiāli ietilpīgākais darbs. Paveikto jau novērtējis LAD, un ir cerības tuvākajā laikā par to saņemt Eiropas naudu - 685 340 latu. Nākamajās šobrīd vēl neakceptētajās kārtās plānots pagarināt jaunizbūvēto piestātņi, ja būs tāda vajadzība, tāpat uzbūvēt ēku īslaicīgai zivju uzglabāšanai. Projektā iezīmēta arī vieta zivju tirgus izveidei, bet tas jau ir nedaudz tālākas nākotnes jautājums. - Tā būs paliekoša vērtība, ko neviens prom neaiznesīs, lai kādi laiki nāks. Gribu cerēt, ka piekrastes zvejnieki Kuivižos būs vienmēr. Zvejnieku dinastijas un šī nodarbe ir mūspuses „odziņa”, - teic ostas pārvaldnieks.

Tomēr Kuivižu ostā prasās ne tikai būvēt, bet arī turpināt teritorijas sakārtošanu. SIA *Kuiviži marine* nojaukusi graustus, kas vēl nesen bojāja skatu uz atpūtas kompleksu. Atstāto ēku plānots renovēt. Atklāts jautājums, kas notiks ar piekrastes zvejniekiem piederošajiem šķūņiem. Vieni saka - jājauc nost, citi teic, ka jāpārdod. Tā, protams, ir pašu īpašnieku izvēle, bet I. Īstenais domā, ka šķūņi jāsauglabā. - *Šīs ēkas ir vēsture, tās pievilkušas ar zivju smārdu, tiklu šķūņi vēl ir aparāti, ar ko šņores sietas. Tas varētu būt labs apskates objekts tūristiem, - viņš uzskata. Ostas pārvalde rīkojas, lai soli pa solim sakoptu arī to ostas daļu, ko klāj ūdens. Ik otrajā gadā tiek tīrīta ostas mute, to plānots darīt arī šogad, lai gan pēc molu rekonstrukcijas tā tik stipri neaizsērē. Pirms pāris gadiem sakopta gultne pie piestātnes labajā pusē, tāpat sakārtota atpūtas kompleksam *Kapteiņu osta* pieguļošā daļa. Palikusi astīte - jāztīra tā vieta, kur Krišupīte ietek akvatorijā.*

Limbažu, Alojās, Salacgrīvas un Krimuldas novadu laikraksta žurnālistes **Regīnas Tamaņes** teksts un foto

Roņi un zveja

LLKC Zivsaimniecības sadarbības tīkla un Talsu konsultāciju biroja 2011. gada 22. decembrī Rojā rīkotajā diskusijā „Piekrastes zvejniecība Latvijā no Papes līdz Ainažiem” zvejnieki zemkopības ministrei atkārtoti izteica savu rūpi par situāciju zvejā saistībā ar roņu nodarītajiem ievērojamiem zvejas rīku un lomu postījumiem. Kā varētu palīdzēt zvejniekiem? Tā kā *roņu problēma* ir aktuāla visā Baltijas jūras ziemeļu daļā, paskatīsimies, kā to risina mūsu kaimiņvalstīs – Zviedrijā un Somijā.

Bet vispirms īsi par pašiem roņiem.

Baltijas jūrā mīt trīs roņu sugas – pelēkais ronis (*Halichoerus grypus*), pogainais ronis (*Pusa hispida botnica*) un plankumainais ronis (*Phoca vitulina*) –, no tām Latvijas ūdeņos ir sastopamas pirmās divas. Interesantu vēsturisku pārskatu par roņu un zvejas problēmu Latvijā sniedz Ēvalds Urtāns rakstā „Roņi Latvijas piekrastes ūdeņos” (Latvijas Zivsaimniecības gadagrāmata '99, Zivju fonds, 1999, Rīga, 92.-95. lpp.).

Pelēkais ronis ir visbiežākais viesis mūsu piekrastē, kā arī galvenais roņu un zvejnieku *konflikta izraisītājs*. Šī roņu suga ir sastopama visā Baltijas jūrā, bet to atpūtas un pulcēšanās vietas pārsvarā atrodas jūras ziemeļu un centrālajā daļā; augot roņu skaitam, tie masveidīgi izplatās dienvidu virzienā. Pelēkais ronis ir lielākais no trim sugām, pieaudzis tā tēviņš var sasniegt pat trīs metru garumu un svērt līdz 300 kg. Mazuļi pārsvarā dzimst uz dreifējoša ledus, bet siltās ziemās – arī uz mazākām saliņām. Pēc tam mazuļi dodas dažādos virzienos un var pat nokļūt diezgan tālu – 1000 km lieli attālumi tiem nav nekas neparasts. Pelēkā roņa tēviņi var sasniegt 25 gadu vecumu, bet mātītes – 35 gadus. Divdesmitā gadsimta sākumā šo roņu populācija Baltijas jūrā bija apmēram 80 000-100 000 dzīvnieku, taču medību un piesārņojuma dēļ to daudzums ievērojami samazinājās, zemāko līmeni sasniedzot 20. gadsimta 70. gados, kad Baltijas jūrā bija atlikuši vairs tikai kādi 4000 šo dzīvnieku. 1988. gadā, parakstot Helsinku konvenciju, Baltijas jūras valstis vienojās par roņu medību aizliegšanu visā Baltijas jūrā. Pelēkā roņa populācija 21. gadsimta sākumā sāka strauji atjaunoties, un patlaban ir aptuveni 25 000 šo dzīvnieku. Šo roņu skaits Baltijas jūrā ik gadu pieaug par 10%. Pelēkā roņa izraisīto postījumu dēļ piekrastes zvejā Somijā un Zviedrijā ir atļautas pelēko roņu ierobežota apjoma medības.

Pogainais ronis ir pasaules mazākais ronis – tā ķermeņa garums ir 130-150 cm, svars – 50-60 kg. Šai arktiskajai sugai ledus ir ļoti svarīgs, jo atšķirībā no pelēkajiem roņiem, kas savus mazuļus var laist pasaulē arī uz zemes, šie roņi spēj vairoties tikai uz

ledus. Tie dzīvo 25-30 gadus. Vēsturiski pogainie roņi ir bijusi ļoti izplatīta suga Baltijas jūrā, ziemas laikā apdzīvojot visu tās ziemeļu un centrālo daļu, kad tā ir klāta ar ledus. Aprēķināts, ka 20. gadsimta sākumā ir bijis apmēram 200 000 Baltijas pogaino roņu, bet intensīvu medību un piesārņojuma ietekmē to skaits ir krietni samazinājies. Tagad šīs sugas medības ir aizliegtas visā Baltijas jūrā un pogaino roņu populācija ik gadu pieaug par 5%, to kopējais skaits ir apmēram 8-9 tūkstoši īpatņu. Vienlaicīgi HELCOM atzīmē, ka pogainā roņa populācijas Somu līcī un Rīgas jūras līcī tomēr ir kritiski skaitliski mazas. Sugas izdzīvošana ir stipri atkarīga no klimatiskajiem apstākļiem, proti, ledus biezuma agrā pavasarī, kas pogainajam ronim ir izšķirošs faktors vairošanās laikā.

Roņu populāciju aizsardzība un to skaita regulēšanas iespējas

Roņu un zvejnieku *konflikta* mazināšanā viens no soļiem varētu būt roņu skaita regulēšana ierobežota apjoma medību veidā. Tomēr šāds problēmas risinājums Latvijā praktiski nav iespējams, jo Baltijas jūras pelēkais ronis ir sevišķā aizsardzības statusā saistībā ar 1979. gadā Bonnā parakstīto „Konvencija par migrējošo sugu un savvaļas dzīvnieku aizsardzību”, bet pelēkais un pogainais ronis – atbilstoši Bernes „Konvencijai par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību”. Jau konkrētāku roņu aizsardzības statusu nosaka HELCOM 2006. gada 8. jūlija rekomendācija Nr. 27-28/2 „Roņu aizsardzība Baltijas jūras rajonā”, kurā noteikts, ka dalībvalstīm ir jāizstrādā nacionālie roņu populāciju aizsardzības un pārvaldības plāni, jāaizsargā roņu dzīvotnes, pēc iespējas jāsamazina roņu bojāeja zvejas rīkos. Tikai tad, ja valsts ir izstrādājusi šādu roņu aizsardzības plānu un roņu skaita nacionālā monitoringa rezultātā pierādījusi, ka konkrētā roņu populācija ir sasniegusi ilgtspējīgu lielumu, ka tā nav apdraudēta, ka roņu populācijai svarīgos rajonos (piemēram, mazuļu dzemdību rajonos) ir nodrošināta to aizsardzība un roņu dzīvotnes nav apdraudētas, valsts var pamatot roņu skaita ierobežotu regulēšanu vietās, kur tie rada ievērojamus zaudējumus zvejai. Šādus roņu populāciju aizsardzības plānus ir izstrādājušas Zviedrija un Somija, paredzot arī roņu skaita regulēšanu (ierobežota apjoma medības) zvejai kritiskos rajonos. Arī Igaunijai ir attiecīgs nacionālais plāns, tikai tajā nav iekļautas roņu medības. Tomēr zviedru pētījumi rāda, ka atsevišķu roņu atšaušana pie zvejas rīkiem nav problēmas risinājums ne piekrastes zvejā, ne no vides aizsardzības viedokļa.

Roņi pie zvejas rīkiem (Foto: Sara Königson, Zviedrija, 2007)

Citi iespējamie roņu radīto zaudējumu samazināšanas ceļi

Zviedru un somu pētījumi rāda, ka roņu nodarītie zaudējumi ir ievērojami lielāki, nekā tikai redzami zvejas rīku bojājumi un sabojātās zivis. Pirmkārt, pati roņu klātbūtne pie zvejas rīka jau atbaida zivis, tātad tajā tās nonāk mazāk. Otrkārt, liela daļa loma no zvejas rīkiem tiek izēsta, neatstājot nekādas pēdas, un redzamās zivju atliekas tīklos vai muros ir tikai maza daļa no zaudētā loma.

Tātad kopējie zvejnieku zaudējumi saistībā ar roņu ietekmi ir šādi:

- neiegūtais loms – zivis tiek aizbaidītas no zvejas rīkiem un zvejas rajona;

- samazinātais loms – zivis tiek no zvejas rīkiem izēstas un savainotas;
- neiegūtais loms – zvejas rīku bojājumu dēļ;
- izmaksas sabojāto zvejas rīku remontēšanai vai nomaiņai;
- papildu degvielas izmaksas un darba patēriņš – biežāk jāveic zvejas rīku pārbaude un citu zvejas vietu meklējumi, lai mazinātu roņu radītos zaudējumus,
- zvejas ekonomiskās efektivitātes kritums, zvejas pārtraukšana atsevišķos zvejas rajonos, jaunatnes „atbaidīšana” no zvejas, aktīvo zvejnieku skaita samazināšanās.

Roņu sapostītais lašu loms Latvijas piekrastē (Foto: Andis Mitāns, 2005)

Aprēķināts, ka jau 1997. gadā, kad roņu populācija vēl nebija strauji pieaugusi, zaudējumi Zviedrijas piekrastes zvejā jau sasniedza 15-20% (jeb 6 milj. eiro) no kopējās piekrastes nozvejas vērtības. Filmēšana ar zemūdens videokamerām rāda, ka viens roņis dienā patērē līdz 12 kg zivju.

Periodā, kad lašveidīgās zivis pulcējas piekrastē un pie upju grīvām, lai dotos upēs uz nārstu, arī Latvijas ūdeņos atsevišķos rajonos zveja praktiski nav

iespējama, piemēram, Daugavas grīvas rajonā, tā ir pārvietojusies no jūras piekrastes uz upes lejteci, kaut arī tur roņi jau ir sākuši apmeklēt zvejas rīkus. Zviedrijā un Somijā tika izmēģināti dažādi līdzekļi zaudējumu samazināšanai vai kompensēšanai. Jau minētā roņu skaita regulēšana, kopš 1997. gada atļaujot ierobežotas medības, nevar būt vispārējs un ilglaicīgs pasākums. Arī zaudējumu finansiālā kompensēšana zvejniekiem no valsts puses, ko ieviesa

Roņu droša murda āmja izcelšana Somijas piekrastē (Foto: Armands Stahovskis, 2010)

Zviedrijā 2003. gadā uz dažiem gadiem, nevar būt pastāvīgs problēmas risinājums. Vienīgais efektīvais veids, kā roņus atturēt no lomu un rīku postīšanas, saglabājot zvejas iespējas roņu uzturēšanās rajonos, šobrīd ir meklējams speciālos tehniskos līdzekļos.

Lai atturētu roņus no tuvošanās zvejas rīkiem, ir veikti eksperimenti ar elektroniskiem atbaidītājiem, kas izstaro roņu lielākā ienaidnieka – plēsīgā vaļa signālus, tomēr roņi pie atbaidītājiem ātri pierada un drīz vien šos signālus uztvēra kā *zvanu uz pusdienām*... Ronis ir pārāk gudrs dzīvnieks, līdzīgs sunim, tikai dzīvo jūrā...

Risinājumu atrada zviedru speciālisti, uzkonstruējot tā saukto **roņu drošo murdu**. Tā pamatā ir ar gaisu piesūknējamiem pontoniem paceļams metāla konstrukcijā iestiprināts āmis, kura linums ir izgatavots no speciāla, pret roņu radītiem bojājumiem izturīga materiāla („Dyneema”) un nostiepts tā, lai roņi nevarētu saķert zivi kopā ar linumu. Pret roņu iekļūšanu āmī tā ieejā ir nostiepta metāla stiegra. Murda priekšējās daļas un spārni ir izgatavoti no līdzīga linuma, bet ar lielākām acīm, lai zivīm būtu iespēja izbēgt, ja roņi tās mēģinātu saķert. Roņu drošo murdu izmantošana ir plaši un sekmīgi ieviesta Zviedrijas un Somijas piekrastes lašveidīgo zivju, reņģu, mencu un citu zivju zvejā. Jāsaka gan, ka speciālais linums un paceļamais āmja metāla karkass ir ļoti sadārdzinājuši šāda murda izmaksas.

Zveja ar murdiem roņu izplatības rajonos un sezonās šādā veidā ir daļēji atrisināta, bet zveja ar tīkliem tur

vēl arvien ir ļoti neefektīva vai roņu dēļ tā vietām vispār nav iespējama.

Kāds risinājums varētu būt Latvijas zvejniekiem?

No iepriekš minētā ir skaidrs, ka arī Rīgas jūras līča piekrastē roņu drošais murds varētu būt vienīgais veids, kā saglabāt normālas zvejas iespējas. Tomēr paliek jautājums – kādu atbalstu zvejnieks var saņemt šāda salīdzinoši dārga zvejas rīka iegādei? Neatrisināta ir arī problēma saistībā ar roņu nodarītajiem zaudējumiem zvejā ar tīkliem, tai skaitā – arī atklātās jūras piekrastē, kur šādu dārgu murdu izmantošana vētru dēļ ir ārkārtīgi riskanta. Tātad ir daudz jautājumu, uz kuriem ir kopīgi jāatrod atbilde.

LLKC organizētajā pieredzes apmaiņas braucienā uz Somiju 2010. gadā mums bija iespēja redzēt roņu drošo murdu zvejā. Lai pārbaudītu šāda murda darbības ekonomisko efektivitāti Latvijas piekrastes zvejas apstākļos, LLKC šogad plāno sadarbībā ar zvejas firmu, kas jau ir iegādājusies roņu drošo murdu, un ar zinātniskā institūta „BIOR” speciālistiem veikt attiecīgu demonstrējuma pētījumu.

Saudzēsim roņus, bet arī zvejniekus un zveju pasargāsim!

Sagatavoja LLKC Lauku attīstības nodaļas vecākais konsultants **Māris Vītiņš**

ZIVJU LAPA TAVĀ E-PASTĀ

Piedāvājam iespēju saņemt informatīvo izdevumus „Lauku Lapa” un „Zivju Lapa” Jūsu e-pasta kastītē!

Lai pieteiktos izdevuma elektroniskai saņemšanai, sūtiet pieteikumu uz e-pastu: lauku.lapa@llkc.lv.

Pieteikumā jānorāda:

Vārds, Uzvārds; Iestādes nosaukums, kuru pārstāvat; E-pasta adresi, uz kuru vēlaties saņemt izdevumu.

SAGATAVOTS

SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”

Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag.,
Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220

Izdevumā:

I. Vorobjovas zīmējumi